

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

CONSULTATIE WETSVOORSTEL SCREENING KENNISVEILIGHEID

Reactie van de KNAW

Amsterdam, 18 juni 2025

Het Trippenhuis Kloveniersburgwal 29 • 1011 JV Amsterdam
Postbus 19121 • 1000 GC Amsterdam
Telefoon 020 551 0700
www.knaw.nl

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (hierna: KNAW) heeft met interesse kennisgenomen van het Wetsvoorstel Screening Kennisveiligheid. Internationale samenwerking en open kennisuitwisseling zijn essentieel voor de wetenschap. In een tijd van gespannen en verschuivende geopolitieke verhoudingen brengt het internationale en open karakter van de wetenschap echter ook risico's met zich mee. De KNAW erkent dat de risico's op het gebied van kennisveiligheid – de ongewenste overdracht van kennis en technologie, de heimelijke beïnvloeding van onderzoek en het misbruik van kennis en technologie – serieus moeten worden genomen. De KNAW heeft zich de afgelopen jaren dan ook ingezet om samen met partners uit de kennissector en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) een aanpak te ontwikkelen om kennisveiligheidsrisico's te adresseren gebaseerd op bewustwording en zelfregulering. Deze samenwerking heeft onder meer geresulteerd in [bestuurlijke afspraken](#) en de [Nationale Leidraad Kennisveiligheid](#).

Daarnaast heeft OCW ingezet op het ontwikkelen van het Wetsvoorstel Screening Kennisveiligheid. Mede naar aanleiding van de brief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: Minister van OCW) in april 2023 heeft de KNAW in haar [Position Paper Kennisveiligheid](#) zorgen geuit over o.a. de proportionaliteit, uitvoerbaarheid en impact van een dergelijke wet en met klem geadviseerd de screeningswet, zoals die in die brief werd aangekondigd, niet in te voeren. Ook benadrukte de KNAW dat de verantwoordelijkheden ten aanzien van kennisveiligheid - op grond van de beginselen van open wetenschappelijke uitwisseling, academische vrijheid en institutionele autonomie - zo laag mogelijk belegd dienen te worden.

Hoewel de KNAW waardeert dat het Wetsvoorstel nu verwijst naar het beginsel van institutionele autonomie, constateert zij dat haar zorgen - zoals geformuleerd in haar position paper - niet zijn weggenomen en dat het Wetsvoorstel tot een aantal nieuwe problemen leidt.

Het commentaar van de KNAW richt zich in het bijzonder op vijf onderdelen:

1. Definities en afbakening
2. Doeltreffendheid
3. Disproportionele risico's voor de kennissector
4. Uitvoerbaarheid
5. Het belang van een Europees gelijk speelveld

1. Definities en afbakening

Kennisinstelling

In het Wetsvoorstel wordt een kennisinstelling gedefinieerd als “een rechtspersoon die een in de bijlage van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek opgenomen instelling of academisch ziekenhuis in stand houdt of is, een rechtspersoon voor hoger onderwijs als bedoeld in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek dan wel een in bijlage 1 bij deze wet opgenomen rechtspersoon” (artikel 1). Hierdoor zijn niet alle kennisinstellingen onder het bereik van het Wetsvoorstel gebracht (denk bijvoorbeeld aan de Rijkskennisinstellingen). Zonder onderbouwing lijkt deze beperking arbitrair. Door deze beperking kan bovendien oneerlijke concurrentie op de arbeidsmarkt ontstaan: instellingen die niet onder het bereik van het Wetsvoorstel vallen kunnen makkelijker kandidaten werven. In het licht van deze mogelijke gevolgen, is de KNAW van mening dat een nadere onderbouwing noodzakelijk is.

Nationale veiligheid

Het Wetsvoorstel heeft tot doel het voorkomen van ongewenste kennis- en technologieoverdracht met betrekking tot sensitieve technologieën om daarmee de risico's voor de nationale veiligheid te verminderen (considerans). Nationale veiligheid wordt hiermee gebruikt als basis en rechtvaardiging van vergaande beperkingen van de wetenschap en de academische vrijheid. Het begrip ‘nationale veiligheid’ wordt gedefinieerd in artikel 1. De hierin gebruikte terminologie is echter niet scherp omschreven, wat vergaande gevolgen heeft.

Noch het Wetsvoorstel, noch de MvT definieert wat er wordt bedoeld met ‘kritische of strategische betekenis voor Nederland’. In de MvT is wel opgenomen dat:

“Geopolitieke ontwikkelingen van de afgelopen jaren laten [...] zien dat kennis en technologie door statelijke actoren worden ingezet om de eigen militaire, technologische, politieke en economische macht te vergroten. Kennis en technologie zijn daarmee ook in toenemende mate een strategisch machtsmiddel geworden.” (p. 17)

Dit wekt de indruk dat het enkele feit dat kennis door statelijke actoren wordt gebruikt om de economische macht van hun staat te versterken, ook binnen de reikwijdte van het Wetsvoorstel valt. Dit terwijl het niet de taak van de kennisinstellingen is om andere staten te weerhouden van het versterken van hun economische positie en het bijdragen aan de economische positie van andere staten niet noodzakelijkerwijs een gevaar vormt voor de nationale veiligheid van Nederland. Gezien de vergaande beperkingen die het Wetsvoorstel meebrengt voor wetenschap en de academische vrijheid, is de KNAW van mening dat nadere uitwerking van het begrip ‘nationale veiligheid’ noodzakelijk is.

Lijst sensitieve technologieën

De lijst sensitieve technologieën dient als basis voor het vaststellen van wat te gelden heeft als een sensitieve technologie binnen een kennisinstelling (artikel 5). Of een technologie op de lijst staat heeft dus verstrekende gevolgen. De lijst met technologieën zoals opgenomen in bijlage 2 is bijzonder breed en generiek, waardoor hele vakgebieden er onder vallen die nog volop in ontwikkeling zijn. Tegelijkertijd valt op dat niet alle (sub-)technologieën met mogelijke gevolgen voor de nationale veiligheid in bijlage 2 zijn opgenomen (bij chemische technologieën wordt bijvoorbeeld alleen micro- en macroreactoren genoemd zonder dat duidelijk is waarom voor deze beperking is gekozen). Het is van groot belang dat de keuze om bepaalde (sub-)technologieën op de lijst te plaatsen duidelijk wordt gesubstantieerd, en dat de relatie met risico's voor de nationale veiligheid helder wordt uitgelegd. De MvT licht echter alleen het proces van totstandkoming toe (p. 56-57).

Vaststellen sensitieve technologie en hoog-risico onderdelen

Wil het Wetsvoorstel voor kennisinstellingen werkbaar zijn, dan is vereist dat het duidelijk bepaalt waar kennisinstellingen wel en niet verantwoordelijk voor zijn. Dat is nu niet het geval. De MvT gaat niet in op de rol die kennisinstellingen spelen bij het bepalen of een bepaalde technologie al dan niet sensitief is, maar alleen of een bepaald onderdeel als hoog-risico onderdeel moet worden aangemerkt. In de MvT wordt echter wel gesteld dat de risicobeoordeling die kennisinstellingen uitvoeren op grond van artikel 7 niet leidt “tot de conclusie dat de betreffende (sub-)technologie niet sensitief is, dat is al bepaald met dit voorstel” (p. 66). In deze opzet bepaalt dus de wet zelf (in artikel 5) of een technologie sensitief is, en de kennisinstelling (op grond van artikel 7) of een bepaald onderdeel hoog-risico is en moet worden aangewezen.

Deze constructie is echter op twee samenhangende punten onduidelijk.

Ten eerste is niet duidelijk of kennisinstellingen een rol spelen in de beoordeling die inherent is in artikel 5. Dit artikel bepaalt dat sensitieve technologie *alleen* de in bijlage 2 en krachtens artikel 6 aangewezen technologieën omvat voor zover er aan bepaalde criteria is voldaan. Deze beoordeling lijkt alleen door kennisinstellingen zelf te kunnen worden uitgevoerd. In die zin lijkt, anders dan de MvT stelt, een risicobeoordeling door een kennisinstelling wel degelijk te kunnen leiden tot de conclusie dat bij een onderdeel van die kennisinstelling, een bepaalde technologie opgenomen in bijlage 2, voor het doel van de wet niet sensitief is.

Dit lijkt ook te volgen uit artikel 7 en de MvT waaruit volgt dat “*Alle onderdelen van de instellingen die binnen het bereik van artikelen 5 en 6 vallen, omdat sprake is van sensitieve (sub-)technologie, [...] verplicht door de instellingen vastgesteld [moeten] gaan worden*” (p. 66). De KNAW acht het wenselijk dat het Wetsvoorstel de rol van kennisinstellingen bij de beoordeling van de criteria van artikel 5 uitdrukkelijk erkent.

Ten tweede ontstaat onduidelijkheid over de betekenis van de term ‘sensitieve technologie’ en de verhouding met ‘hoog risico’. De KNAW begrijpt dat de term ‘sensitieve technologie’ in het Wetsvoorstel verwijst naar twee situaties:

- 1) De technologie is opgenomen op de lijst sensitieve technologieën (bijlage 2)
- 2) De technologie is op basis van bijlage 2, artikel 5 en het beoordelingskader aan te merken als sensitieve technologie binnen de kennisinstelling.

Dit incongruent gebruik van de term ‘sensitieve technologie’ en het ontbreken van de term ‘hoog-risico onderdeel’ in de artikelen van het Wetsvoorstel zorgt voor onduidelijkheid. Het is daarom noodzakelijk dat de termen en de manier waarop zij samenhangen op een eenduidige wijze worden uitgewerkt en dat de term ‘hoog-risico onderdeel’ in de wettekst wordt opgenomen.

Bij de nadere uitwerking van de termen en hun samenhang is het ook noodzakelijk dat de rol van de Rijksoverheid en kennisinstellingen nader wordt toegelicht. Zoals hierboven beschreven wordt de verantwoordelijkheid voor het aanwijzen van hoog-risico onderdelen belegd bij de kennisinstellingen. Echter in de MvT wordt gesteld dat de hoog-risico onderdelen van de kennisinstelling door de Rijksoverheid samen met de kennissector worden vastgesteld (p. 30). Ter voorkoming van de aantasting van de institutionele autonomie van de kennisinstellingen ware het wenselijk dat dit nader wordt toegelicht.

2. Doeltreffendheid

Het Wetsvoorstel heeft – zoals geformuleerd in de considerans – tot doel: “ongewenste kennis- en technologieoverdracht met betrekking tot sensitieve technologie voorkomen en daarmee risico’s voor de nationale veiligheid verminderen” (p. 1). In de MvT wordt hierbij gespecificeerd dat de screening enkel

ziet op personen en niet op institutionele samenwerkingen. Ten grondslag aan deze preventieve screening ligt een lijst sensitieve technologieën. De KNAW zet echter grote vraagtekens bij de mogelijkheid om met dit voorgestelde instrument het beoogde doel te behalen en vreest dat het Wetsvoorstel – indien voortgezet – voor een zekere schijnveiligheid zal zorgen.

Allereerst is de lijst een statisch middel, waardoor het voorbij gaat aan de razendsnelle technologische ontwikkelingen. Teneinde – nog te ontstane – sensitieve technologieën onder het bereik van het Wetsvoorstel te kunnen brengen, voorziet het Wetsvoorstel in artikel 6 in de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur (lid 1) en onder bepaalde voorwaarden bij ministeriële regeling (lid 3) technologieën of delen hiervan toe te voegen aan de lijst sensitieve technologieën. Daarnaast is er voorgenomen dat de lijst sensitieve technologieën zo nodig eens in de twee jaar herzien zal worden (MvT p. 69) en dat urgente signalen elk half jaar verzameld zullen worden (MvT p. 69). De constructie is echter niet flexibel genoeg om adequaat te reageren op alle technologische ontwikkelingen, waardoor er een gevoel van veiligheid wordt gecreëerd die de werkelijkheid niet reflecteert.

Bovendien bestaat het risico dat door het gebruik van een lijst sensitieve technologieën, de gevoelde noodzaak om extra op te letten bij technologieën die niet op de lijst staan juist verslapt, waardoor eventuele risico's niet opgemerkt en geadresseerd worden.

Tot slot is de lijst sensitieve technologieën zoals eerder opgemerkt nog altijd lang en zeer generiek. Op basis van de criteria uit artikel 5 lid 1 zouden kennisinstellingen vervolgens een 'chirurgisch mesje' moeten kunnen toepassen, maar zonder het beoordelingskader uit artikel 5 lid 4 en nadere regels met betrekking tot het aanwijzen van hoog-risico onderdelen (artikel 7 lid 6) is momenteel niet vast te stellen of en hoe dit in de praktijk zal werken. Uit dit beoordelingskader zal – onder andere - duidelijk naar voren moeten komen dat sensitieve technologieën, technologieën zijn met een hoog TRL-gehalte, die in de tijd dicht tegen de toepassing aanzitten. Indien dit niet het geval is, ontstaat het risico dat alle technologieën op de lijst uiteindelijk zullen leiden tot de classificatie 'hoog risico onderdeel'. Er is immers bijna in alle gevallen op termijn een specifieke toepassing voorzien of denkbaar.

Gebaseerd op bovenstaande punten kan de KNAW enkel concluderen dat het onduidelijk is in hoeverre de voorgestelde screening op basis van een lijst sensitieve technologieën zal bijdragen aan het verminderen van de risico's voor de nationale veiligheid.

3. Disproportionele risico's voor de kennissector

Verzwakking kennispositie Nederland en aantasting van academische kernwaarden

De MvT (p. 15; p. 71) stelt dat met het Wetsvoorstel ook "wordt beoogd de weerbaarheid van de Nederlandse kennissector te vergroten, om zo de sterke kennispositie van Nederland te behouden en fundamentele academische kernwaarden zoals de academische vrijheid, internationale samenwerking en open wetenschap te beschermen en de nationale veiligheid te waarborgen" (MvT p. 15). De KNAW waardeert dat de sterke kennispositie van Nederland wordt erkent en dat er oog is voor de fundamentele waarden die aan de wetenschap ten grondslag liggen. Zij is echter van oordeel dat het Wetsvoorstel in de huidige opzet onvoldoende de belangen van de kennissector borgt en de academische kernwaarden onvoldoende beschermt. De invoering van een screeningsplicht voor grote aantallen studenten en kandidaat-onderzoekers, creëert een stimulans voor talent om hun kwaliteiten ergens anders in te zetten en staat in essentie haaks op de academische vrijheid en open wetenschap.

In de huidige opzet, waarin geen onderscheid gemaakt wordt naar nationaliteit, zal iedereen, ongeacht nationaliteit of verblijfsstatus, de screening dienen te doorlopen. De criteria op basis waarvan deze screening plaats zal vinden (artikel 11) zijn uitermate breed geformuleerd. Het betreft onder meer persoonlijke gedragingen en omstandigheden, naar aanleiding waarvan betwijfeld mag worden of de screeningsplichtige een risico kan vormen voor de nationale veiligheid (artikel 11 lid 1 sub b). Hierbij wordt onder meer gekeken naar "personalia, studie- of arbeidsverleden, sociaal en wetenschappelijk

netwerk, landen van verblijf, publicaties en eventuele risico's verbonden aan een partner, ouders of kinderen" (MvT p. 41). Deze criteria zijn uitermate vaag omschreven en ook de bronnen waarnaar wordt gekeken zijn breed geformuleerd. Dit geldt ook voor het criterium "banden met een staat" (artikel 11 lid 1 sub c). Onder dit criterium wordt gekeken of "de screeningsplichtige banden heeft met of onder invloed staat van een statelijke actor waarvan de Minister van OCW concrete aanwijzingen heeft dat deze sensitieve technologie tracht te verwerven. Van dergelijke banden kan ook sprake zijn via een natuurlijke persoon of rechtspersoon die banden heeft met een statelijke actor" (MvT p. 42). Echter, wat onder deze banden wordt verstaan, is momenteel nog niet nader uitgewerkt (MvT p. 42). Hierdoor bestaat er een gereede kans dat ook studenten en onderzoekers die geen reëel risico vormen, er niet in slagen om een verklaring te krijgen. Ook is er een gereede kans dat zij, gezien dit risico, ervoor zullen kiezen om niet in Nederland maar elders te gaan studeren of een onderzoeksfunctie te aanvaarden.

Van invloed op de keuze om elders te gaan studeren of een onderzoeksfunctie te aanvaarden is ook de termijn van de screening (artikel 13). De termijn is in eerste instantie vier weken (artikel 13 lid 1), maar kan daarbovenop nog behoorlijk oplopen. Niet ondenkbaar is de situatie dat de screening die normaal gesproken vier weken zou duren wordt verlengd tot acht weken, waarbij tussentijds de termijn wordt opgeschort omdat er aanvullende informatie opgevraagd wordt (artikel 13 lid 3). Uit het Wetsvoorstel blijkt niet dat voor de opschorting een fatale termijn is. Als gevolg zullen zowel de instelling als kandidaat zeer lang op de uitslag van de screening moeten wachten. Indien de kandidaat tijdens de screeningsprocedure besluit om ergens anders een positie te accepteren, zal de kennisinstelling opnieuw een wervings- en selectieprocedure moeten starten omdat er per functie telkens maar één kandidaat de screening mag doorlopen (MvT p. 40).

Het algemene punt is dat het Wetsvoorstel enkel kijkt naar de risico's die een persoon met zich meebrengt en er geen oog is voor de kansen die de kennis die de persoon in kwestie meebrengt biedt voor de Nederlandse kennissector. Met andere woorden, de sector wordt gevraagd mee te werken aan de implementatie van een instrument dat de kennispositie van Nederland zal verzwakken, terwijl niet vaststaat dat dit instrument eventuele risico's voor de nationale veiligheid adequaat kan adresseren.

Vergaande inbreuk op privacy van kandidaat-studenten en -onderzoekers

De KNAW is van oordeel dat de beoogde screening disproportioneel veel vraagt van de personen die de screening dienen te ondergaan gezien de vergaande inbreuk die gemaakt wordt op de privacy van deze personen. Zo zal er informatie aangeleverd moeten worden over het "sociaal en wetenschappelijk netwerk, landen van verblijf [...] en eventuele risico's verbonden aan een partner, ouders of kinderen" (MvT p. 41).

Om deze inbreuk mogelijk te maken is in artikel 20 en artikel 21 een ruime uitzondering voor het verwerken van bijzondere categorieën van persoonsgegevens opgenomen. Het criterium waaraan voldaan dient te worden om van het verwerkingsverbod – zoals vastgelegd in artikel 9 lid 2 sub g van de AVG – uitgezonderd te zijn, is de doelmatige en doeltreffende uitvoering van de wet. Gezien de zeer twijfelachtige doeltreffendheid van het instrument, zet de KNAW grote vraagtekens bij de proportionaliteit van deze inbreuk en op z'n minst dient het criterium waarop er uitzondering gemaakt zullen worden op het verwerkingsverbod – zoals vastgelegd in de AVG – scherper geformuleerd te worden. Daarbij gaat het specifiek om de volgende elementen: "redenen van zwaarwegend algemeen belang, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd en passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkene" (artikel 9 lid 2 sub g AVG).

Dit is in het bijzonder belangrijk, omdat de inbreuk voor bepaalde doelgroepen niet eenmalig zal zijn. Zo stelt artikel 4 lid 2 dat studenten die een positief screeningsbesluit voor hun studie hebben ontvangen, maar voornemens zijn onderzoek te gaan doen, onderwijs te gaan verzorgen of ondersteunende

werkzaamheden ten behoeve van onderzoek of onderwijs te gaan verrichten opnieuw een screening zullen moeten aanvragen. Het is echter onduidelijk op welke wijze deze additionele screening zal bijdragen aan het adresseren van risico's voor de nationale veiligheid. Uit het Wetsvoorstel en het MvT (p. 93) volgt geen onderbouwing waarom de vrijstelling van de tweede screening, opgenomen in artikel 4, niet geldt voor studenten.

4. Uitvoerbaarheid

Ondanks dat de KNAW het Wetsvoorstel niet doeltreffend acht en disproportionele risico's voor de Nederlandse kennissector ziet, heeft zij wel gekeken naar de mogelijke uitvoering van het Wetsvoorstel. Hierbij stelt zij echter ook vast dat er verschillende praktische pijnpunten zijn.

Verblijfsrechtelijke procedure

Allereerst, stelt het Wetsvoorstel dat de screening dient plaats te vinden voordat de persoon toegang verkrijgt tot sensitieve technologieën. Echter er wordt niet ingegaan op wat dit praktisch betekent voor personen die een verblijfsrechtelijke procedure dienen te doorlopen.

De screeningsplicht is in dit Wetsvoorstel losgekoppeld van de verblijfsrechtelijke procedures (IND), omdat het College voor de Rechten van de Mens en de Landsadvocaat hebben geadviseerd dat een dergelijke screening voor of tijdens de visumaanvraag door de rechter naar alle waarschijnlijkheid zal worden gezien als een additioneel criterium waaraan een aanvrager moet voldoen (MvT p. 50). Door de screening op papier los te koppelen van de verblijfsrechtelijke procedures, wordt de praktische vraag: 'wanneer vindt de screening plaats?' echter niet geadresseerd. In de praktijk heeft een sollicitant een visum en/of verblijfsvergunning nodig om in Nederland te mogen werken, voor de aanvraag van een visum en/of verblijfsvergunning is een baan/studie een vereiste, deze kunnen echter niet definitief worden toegekend in afwachting van de screening en de screening mag niet voor of tijdens de verblijfsrechtelijke procedure plaatsvinden. De screening zoals voorgesteld leidt dus tot een praktisch probleem in de uitvoering. Een probleem dat in het Wetsvoorstel nog niet wordt geadresseerd.

Additioneel creëert het Wetsvoorstel een reëel risico op uitsluiting en discriminatie: het zal namelijk in de praktijk makkelijker zijn om iemand te screenen van wie de gegevens makkelijker beschikbaar zijn. Dit vergroot de kans dat kennisinstellingen ervoor kiezen om kandidaten uit "veilige" landen aan te nemen, omdat de benodigde gegevens voor de screening makkelijker te verkrijgen zullen zijn en de screening dan dus minder lang zal duren. Als gevolg hiervan is de kans groter dat niet de beste kandidaat zal worden aangenomen, wat de positie van de Nederlandse kennissector zal schaden.

Administratieve en financiële lasten

Daarnaast worden de kennisinstellingen verplicht de aan het Wetsvoorstel gerelateerde lasten – zowel op administratief als financieel vlak – te dragen. De administratieve lasten ontstaan door de verplichting voor de kennisinstellingen om voor ieder onderdeel dat raakt aan de lijst sensitieve technologieën het beoordelingskader na te lopen, te oordelen of het een hoog-risico onderdeel is, en dit te melden aan de Minister (artikel 7). Daarbij is deze verplichting niet eenmalig, maar doorlopend. Concreet betekent dit dat kennisinstellingen voortdurend de ontwikkelingen van de verschillende onderdelen binnen de organisatie en de herzieningen van de lijst sensitieve technologieën dienen te monitoren, voortdurend de onderdelen moeten beoordelen, voortdurend moeten rapporteren en bij het instellen van ieder nieuw onderdeel het beoordelingskader dienen na te gaan.

Verder worden de instellingen verplicht de hoog-risico onderdelen fysiek en digitaal af te scheiden (artikel 7 lid 1). Met het opleggen van deze verplichting wordt voorbijgegaan aan de wijze waarop de sector is georganiseerd. De wetenschap en de instituten waar zij wordt beoefend zijn – uitzonderingen daar gelaten (bijvoorbeeld defensie-gerelateerd onderzoek) – open ingericht. De financiële gevolgen van

de administratieve lasten zijn dan ook aanzienlijk, zeker in een tijd waarin er drastisch op onderwijs en onderzoek wordt bezuinigd. In het Wetsvoorstel worden de kosten voor het uitvoeren van de screeningsplicht voor de kennisinstellingen geschat op: eenmalig €32 mln en jaarlijks €8,1 mln (MvT p. 87). De aannames die ten grondslag aan deze schatting liggen worden echter onvoldoende gesubstantieerd (MvT p. 88), waardoor de daadwerkelijke kosten zeer waarschijnlijk nog hoger uitvallen.

Beoogde datum van inwerkingtreding

Tot slot wordt de uitvoering bemoeilijkt door de beoogde datum van inwerkingtreding 1 juli 2027 (MvT p. 91) in combinatie met het daarbij behorende tijdspad en de keuze om essentiële onderdelen zoals het beoordelingskader (artikel 5 lid 4) en de nadere regels met betrekking tot het aanwijzen van verschillende onderdelen als hoog-risico onderdeel (artikel 7 lid 6) pas later per ministeriële regeling bekend te maken. Door het ontbreken van deze onderdelen is er volgens de KNAW sprake van een fundamentele tekortkoming in dit Wetsvoorstel. Als gevolg hiervan kunnen kennisinstellingen op dit moment niet inschatten welke onderdelen binnen hun organisatie onder het toepassingsbereik van het Wetsvoorstel worden gebracht. Het feit dat deze essentiële onderdelen niet tegelijk met het Wetsvoorstel openbaar zijn gemaakt is zorgwekkend. Indien deze stukken laat in een eventueel implementatieproces met de sector gedeeld worden, heeft dit namelijk serieuze consequenties. Zo kan de situatie ontstaan dat instellingen te weinig tijd hebben om de hoog-risico onderdelen aan te wijzen en dus af te scheiden, waardoor de screeningsplicht ook komt te gelden voor de onderdelen waarvoor de screeningsplicht in eerste instantie niet van toepassing is (MvT p. 67).

5. Het belang van een Europees gelijk speelveld

Tot slot benadrukt de KNAW dat Nederland door de bestuurlijk afspraken, de Nationale Leidraad Kennisveiligheid en de oprichting van het Loket Kennisveiligheid in Europa een koploper is op het gebied van kennisveiligheid. Indien Nederland besluit om het Wetsvoorstel - ondanks het gebrek aan doeltreffendheid, de disproportionele risico's voor de sector en de voorziene problemen in de uitvoering - in te voeren, wordt daarmee het risico geaccepteerd dat studenten, onderzoekers, docenten en technisch ondersteunend personeel uitwijken naar landen met een minder streng kennisveiligheidsbeleid. Dit zal nadelige effecten hebben op de concurrentiekracht van Nederland en de (inter-)nationale wetenschappelijk vooruitgang. Nederland is juist gebaat bij open internationale uitwisseling op gebied van wetenschap en technologie, zowel voor het aantrekken van talent als voor het absorberen en toepassen van elders ontwikkelde kennis en inzichten (de wederkerigheid van wetenschappelijke samenwerking). Het is dan ook noodzakelijk om niet eenzijdig op te treden, maar alleen in samenwerking met andere Europese landen of, liever nog, in samenwerking met internationale en transnationale partners, bijvoorbeeld in het kader van de OESO en UNESCO.